

1 Секція. Архітектурний рисунок: проблеми, методи, засоби.

УДК 711.4:741

*К.С. Данько асистент,
В.В.Тринько
студент 2 курсу
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка*

СКЕТЧ, ЯК ЗАСІБ САМОВИРАЖЕННЯ АРХІТЕКТОРА

Анотація. У даній статті розглянуто різновид графіки, який набув поширення саме у сфері архітектури. Розглянуто історію виникнення, приклади використання та різновиди.

Ключові слова: скетч, скечінг, графіка, рисунок, замальовка, композиція

Роль графіки в житті архітектора. Одним з основних елементів проектування завжди було і залишається втілення архітектурної ідеї в графіці (плани, фасади, перспектива, розріз). З появою комп'ютерної графіки роль ручної графічної подачі інформації значно знизилась, але без неї все ще неможливий процес розробки ідеї проекту.

Значення архітектурного ескізу - скетчу в класичній архітектурній освіті надзвичайно велике, так як оволодіння основними прийомами ескізування дозволяє студенту - майбутньому архітектору грамотно і чітко висловлювати свої думки і доносити її до оточуючих. Відомий радянський архітектор-педагог Б.Г. Бархін вважав, що «цінність виконання начерків та робочих макетів полягає в тому, що вони дають можливість не тільки фіксувати вже усвідомлений компонент проектної дії, а й отримати новий матеріал для розумових побудов. В умовах навчального процесу час виношування ідеї студентом можна обмежувати, провокуючи замальовки думки ... ».

Не менш важлива роль скетчу і в процесі творчості архітекторів-професіоналів. В історії архітектури є безліч прикладів, коли графічний малюнок виконаний рукою майстра, ставав твором мистецтва. Недарма на персональних виставках архітекторів, поряд з закінченими демонстраційними матеріалами, часто експонуються ескізи - те, що передує початку роботи над проектом, і те, в чому закладена основна ідея проекту. Це дає можливість, зіставляючи початковий ескіз і закінчену роботу, отримати інформацію про етапи творчого процесу проектування.

На сьогоднішній день, коли ручна подача майже повністю втратила свою популярність, досить гостро постало питання збереження і виявлення індивідуальності авторської мови. Комп'ютерний «ескіз» часто не має самостійної цінності – він стає частиною комплексного процесу моделювання (не доведений до кінця проект, початок його розробки). У зв'язку з цим в методичному плані особливого значення набуває метод клаузур (бліц-рішень за фіксований час), який використовується в навчальному процесі. Це надійний спосіб розвитку творчого мислення, пам'яті, ручної графіки. Крім цього, скетч -

оперативний спосіб спілкування майстра і учня. Відомо, що в процесі реального проектування архітектори нерідко звертаються до своєрідного «колективного» ескізу, заснованому на методі клаузур. Співробітники презентують індивідуальні рішення, далі обираються найбільш вдалі ескізні пропозиції - на їх основі синтезується концепція майбутнього проекту.

Вдалиий скетч живе як самостійний твір мистецтва. При цьому він, до певної міри, відокремлений від втіленого архітектурного об'єкта, тобто може містити інші смислові плани, метафори, стильові риси.

Зодчі XV-XVIII століть підходили індивідуально до використання графіки в процесі проектування архітектурних споруд, і далеко не завжди зображення створювалися безпосередньо для проектування реальної споруди. В багатьох замальовках архітектори намагалися створити щось, що їм не вдавалося реалізувати в будівництві з різних причин, які не залежали від їх волі. У архітекторів того часу існували різноманітні варіанти використання графіки в процесі проектування.

На відміну від художника або скульптора, архітектор, створюючи свої твори, працює в більшій мірі не з реально існуючим об'єктом, а з його графічними зображеннями. І саме ці зображення накладають певний відбиток на кінцевий результат. Від того, якої якості графічне представлення, з яким ми працюємо, залежить форма результатів. Наприклад, для того, щоб зобразити якусь дуже пластичну форму, що складається з декількох об'ємів, що перетікають одне в одне, необхідно виконати велику кількість ортогональних проекцій і розрізів. Спостерігаючи за подібним процесом, можна поставити запитання: чому ми використовуємо саме ортогональні проекції, а не макети, за допомогою яких простіше висловити складні форми? Однозначну відповідь на це питання дати не можна, але напевно це відбувається тому, що креслення дозволяють в більш простій формі побачити закономірності загальної форми і деталей, виявити точні розміри елементів. Перехідною технікою від креслень до представлення об'єму - є перспективне зображення. Перспективні зарисовки, а інакше кажучи скетчи, дозволяють представити об'єкт в повному цілісному вигляді та скласти уявлення про його форму, розмір, композицію, колір та ін.

Графічний спосіб простий у виконанні, широко поширений і має багато можливостей та переваг. В якості робочого матеріалу може бути використано величезну кількість графічних і живописних ресурсів. Малювання на папері або на прозорій кальці передбачає як двовірність, так і тривимірність зображуваного простору. У цьому способі дуже багато залежить від здатності людини до асоціативного і абстрактного мислення, коли в хаотичному орнаменті ліній і мазків можна вгадати силует майбутнього фасаду або іншої проекції передбачуваного об'єкта. Цим способом архітектор опановує в першу чергу, так як він технічно простіше інших і не вимагає особливих матеріальних витрат.

Для скетч замальовок використовують багато видів матеріалів, таких, як: кольорові олівці, пастель, лайнери, акрил, акварель, а також кольорові маркери.

Рис. 2. Будівля суду, дизайн натхнення, AsgardP.

Мистецтво зарисовок відомо давно. Адже малюнки первісних людей на стінах печер Альтаміра або Ласко - теж зарисовки, до того ж дуже майстерні і виразні. Саме з них бере свій початок, зароджується і формується графічна мова, основою якої є способи зображень. З історії ми знаємо, що протягом століть багато відомих художників вели ілюстровані щоденники, які допомагали їм осягнути таємниці особливо захоплюючих об'єктів - точно так само, як і розвинути свої творчі навички.

Спочатку словом *sketch* в англійській мові називали «міні-спектакль». У столітті XX-му з театральних підмостків це поняття перейшло на телеекрани. На початку 2000 років поняття трансформувалося і стало означати самостійний графічний жанр. XX століття дало нове дихання мистецтву зарисовок. З появою і розвитком дизайну, модельного бізнесу вміння швидко

висловити в малюнку свої творчі ідеї стало гостро необхідним для професіоналів в цій сфері діяльності. Адже початком будь-якого дизайнерського проекту є саме скетч, але захоплення скетчингом швидко вийшло за рамки вузькопрофесійного сфери. Цікаво, що зараз скетчинг завойовує все більше прихильників. Організуються вставки художників і аматорів.

Рис. 3. Атланта, Тім КЕЕПЕРС, змішана техніка.

На відміну від тривалого малюнка, де ґрунтовно опрацьовуються навіть найдрібніші деталі складного цілого, начерки та зарисовки найчастіше передають загальне враження, найголовніше в об'єктах зображення або ж, навпаки, окремих деталей.

Скетчинг - це техніка для тих, хто робить свої перші кроки в малюванні.

Скетчи можна робити вдома, на вулиці, в подорожі - всюди. Скетч можна доповнити колажем, аплікацією, ілюстрацією або текстом.

Скетчінг дозволяє миттєво, кількома штрихами, передати образ, висловити характер, схопити саму суть зображуваного сюжету. Скетч є хорошим тренуванням, при його виконанні зовсім немає часу зупинитися на деталях або турбуватися про техніку. Скетчінг буде корисний студентам як перших так і старших курсів, так як:

- це колекція творчих ідей, якою можна користуватися згодом, працюючи над складним проектом;
- розвиває креативність;
- виробляє звичку до регулярного малювання - звичку творити;
- формує навички вільного спонтанного малювання;
- виховає спостережливість і сміливість малювати в будь-якій ситуації.

Література

- 1.Євтих С.Ш. Начерки. Замальовки. Ескізи: Навчальний посібник / С.Ш. Євтих. - Оренбург: ГОУ ОДУ, 2003. - 115 с.*
- 2. Євгеній Токарев. Архитектон. [Електронний ресурс] - режим доступу : http://archvuz.ru/2004_2/35*
- 3. Кожевніков А.М. журнал «Вісник МГСУ». Випуск №3 «Архітектурний ескіз», 2013*